ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ 0

Νίκος

Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος

Ηλικία	8 ετών
Τάξη	Γ΄ Δημοτικού, γενικό σχολείο
Υποστήριξη	Παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής
Κύριο ζητούμενο	Κοινωνική ένταξη στην ομάδα της τάξης

Πριν ξεκινήσετε

Το περιστατικό είναι φανταστικό και γράφτηκε για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οποιαδήποτε ομοιότητα με πραγματικά πρόσωπα είναι συμπτωματική. Στις εργασίες σας μη χρησιμοποιήσετε ποτέ στοιχεία πραγματικών παιδιών, ακόμη κι αν γνωρίζετε ένα παρόμοιο περιστατικό.

Οι εργασίες του μαθήματος αξιολογούν μόνο τις ψηφιακές σας δεξιότητες, όχι την ποιότητα της παρέμβασης. Το περιστατικό σάς δίνει ένα ρεαλιστικό περιεχόμενο για να δουλέψετε, και μια πρώτη γεύση από την εργασία που ίσως κάνετε στο μέλλον.

Γνωρίστε τον Νίκο

Ο Νίκος είναι οκτώ ετών και φοιτά στη Γ΄ τάξη ενός γενικού δημοτικού σχολείου. Αν τον ρωτήσετε για τα τρένα, θα ακούσετε με κάθε λεπτομέρεια δρομολόγια, τύπους μηχανών και την ιστορία των σιδηροδρόμων. Στα μαθηματικά συχνά βρίσκει τη λύση πριν ολοκληρωθεί η εκφώνηση και λατρεύει τις ασκήσεις με μοτίβα. Έχει εξαιρετική μνήμη και τηρεί τους κανόνες με μεγάλη συνέπεια. Μερικές φορές υποδεικνύει στους συμμαθητές του πότε τους παραβιάζουν, κάτι που δεν τους αρέσει πάντα.

Οι αλλαγές στη ρουτίνα τον αναστατώνουν έντονα. Όταν έρχεται αναπληρωτής δάσκαλος ή αλλάζει απρόβλεπτα το πρόγραμμα, ο Νίκος αγχώνεται, κλείνει τα αυτιά του με τα χέρια και κάποιες φορές κλαίει. Ο θόρυβος στην αίθουσα εκδηλώσεων και το σχολικό κουδούνι τον ενοχλούν πολύ. Στα διαλείμματα περπατά συνήθως μόνος στην περίμετρο της αυλής. Θα ήθελε να παίξει με τα άλλα παιδιά, αλλά δεν ξέρει πώς να ξεκινήσει ένα παιχνίδι ή πώς να μπει σε μια ομάδα που ήδη παίζει.

Οι συμμαθητές του τον αποκαλούν «περίεργο». Δεν το κάνουν από κακία, αλλά γιατί δεν τον καταλαβαίνουν. Ο Νίκος έχει γνωμάτευση από το ΚΕΔΑΣΥ και υποστηρίζεται μέσα στην τάξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής (παράλληλη στήριξη). Η οικογένειά του είναι πολύ συνεργάσιμη. Η μητέρα του εκμυστηρεύτηκε στη δασκάλα ότι στα τελευταία γενέθλια του Νίκου δεν ήρθε κανένας συμμαθητής του.

Τι είναι η Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ);

Η ΔΑΦ είναι μια νευροαναπτυξιακή κατάσταση, δηλαδή σχετίζεται με τον τρόπο που αναπτύσσεται και λειτουργεί ο εγκέφαλος από τα πρώτα χρόνια της ζωής. Επηρεάζει κυρίως δύο τομείς. Ο πρώτος είναι η κοινωνική επικοινωνία και αλληλεπίδραση: για παράδειγμα η κατανόηση άγραφων κοινωνικών κανόνων, η εναλλαγή σε μια συζήτηση και η «ανάγνωση» εκφράσεων του προσώπου. Ο δεύτερος είναι τα περιορισμένα ή επαναλαμβανόμενα ενδιαφέροντα και συμπεριφορές, όπως έντονα και εστιασμένα ενδιαφέροντα και ανάγκη για ρουτίνα. Πολλά άτομα έχουν επίσης αυξημένη ή μειωμένη ευαισθησία σε ήχους, φως, αφή ή μυρωδιές.

Η λέξη «φάσμα» είναι σημαντική: δύο αυτιστικά παιδιά μπορεί να διαφέρουν πάρα πολύ μεταξύ τους. Κάποια δεν χρησιμοποιούν προφορικό λόγο, ενώ άλλα, όπως ο Νίκος, έχουν πλούσιο λεξιλόγιο και υψηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις. Ο αυτισμός δεν οφείλεται στον τρόπο ανατροφής ούτε στα εμβόλια. Αυτή είναι μια διαδεδομένη παραπληροφόρηση, που θα συναντήσετε όταν αξιολογήσουμε πηγές στο διαδίκτυο.

Μια σημείωση για τη γλώσσα: κάποιοι προτιμούν τη διατύπωση «παιδί με αυτισμό» και άλλοι, ιδιαίτερα πολλοί αυτιστικοί ενήλικες, την «αυτιστικό παιδί». Η καλύτερη πρακτική είναι να ρωτάμε το ίδιο το άτομο ή την οικογένεια.

Λεξιλόγιο

Οι θεσμικοί όροι περιγράφονται απλοποιημένα, για να σας βοηθήσουν να κατανοήσετε το περιστατικό.

- **ΚΕΔΑΣΥ (Κέντρο Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης):** Δημόσια υπηρεσία που αξιολογεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών και προτείνει μέτρα υποστήριξης. Στελεχώνεται από εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και άλλους ειδικούς.
- **Γνωμάτευση:** Η γραπτή έκθεση αξιολόγησης (π.χ. του ΚΕΔΑΣΥ) που περιγράφει τις ανάγκες του μαθητή και προτείνει μέτρα, όπως παράλληλη στήριξη, φοίτηση σε Τμήμα Ένταξης ή προφορική εξέταση.
- **Παράλληλη στήριξη – συνεκπαίδευση:** Ένας εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής βρίσκεται μέσα στη γενική τάξη και στηρίζει έναν συγκεκριμένο μαθητή, ώστε να συμμετέχει στο μάθημα μαζί με τους συμμαθητές του.
- **ΕΠΕ (Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης):** Γραπτό σχέδιο για έναν συγκεκριμένο μαθητή: τι μπορεί ήδη, τι χρειάζεται, ποιοι είναι οι στόχοι, ποιες προσαρμογές θα γίνουν και ποιος είναι υπεύθυνος για τι.
- **ΕΔΕΑΥ (Επιτροπή Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης):** Ομάδα ειδικών που λειτουργεί σε επίπεδο σχολείου ή ομάδας σχολείων. Κάνει μια πρώτη αξιολόγηση των αναγκών και στηρίζει τους εκπαιδευτικούς μέσα στο σχολείο.

Ποιοι εμπλέκονται

Γύρω από κάθε παιδί δουλεύει μια ομάδα. Αυτοί είναι οι ρόλοι που θα συναντάτε στις εργασίες του εξαμήνου για το περιστατικό σας:

- Εκπαιδευτικός της τάξης
- Εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής (παράλληλη στήριξη)
- Ψυχολόγος (μέλος της ΕΔΕΑΥ)
- Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου
- Γονείς
- Εργοθεραπευτής (εκτός σχολείου)

Τα ερωτήματα που τίθενται

Αυτά είναι τα ζητήματα που θα απασχολούσαν μια πραγματική ομάδα υποστήριξης. Δεν χρειάζεται να τα απαντήσετε «σωστά». Θα σας δώσουν όμως το περιεχόμενο για τις εργασίες σας.

- Πώς ενθαρρύνουμε τον Νίκο να αλληλεπιδρά με τους συμμαθητές του χωρίς να τον πιέζουμε;

- Πώς προετοιμάζουμε τον Νίκο για τις αλλαγές της ημέρας, για παράδειγμα με ένα οπτικό πρόγραμμα;
- Πώς μιλάμε στην τάξη για τη διαφορετικότητα χωρίς να «εκθέσουμε» τον Νίκο;
- Πώς αξιοποιούμε τα ενδιαφέροντά του (τρένα, μαθηματικά) ως γέφυρα προς τους άλλους;

Νίκος μέσα στο εξάμηνο

Τα τεχνικά βήματα κάθε εργασίας είναι ίδια για όλα τα περιστατικά. Αλλάζει μόνο το περιεχόμενο. Ο πίνακας δείχνει πώς εντάσσεται το περιστατικό σας σε κάθε μάθημα. Τις ακριβείς οδηγίες θα τις βρίσκετε κάθε εβδομάδα στο Φύλλο Εργασίας.

#	Μάθημα	Τι θα κάνετε με αυτό το περιστατικό
1	**Διαχείριση αρχείων & συμπίεση**	Δημιουργείτε τον «Φάκελο_Υποστήριξης_Π0» και γράφετε μια περίληψη 5–7 προτάσεων για τον Νίκο, με δικά σας λόγια.
2	**Google Drive**	Η ομάδα του Περιστατικού 0 μοιράζεται τον φάκελο με τους ρόλους του κοινού πίνακα. Για σκέψη: Ο εργοθεραπευτής δεν ανήκει στο προσωπικό του σχολείου. Θα έπρεπε να έχει πρόσβαση στον φάκελο; Με ποιον ρόλο;
3	**Κειμενογράφος Ι: Συνεργατική συγγραφή**	Συνεργατικό προσχέδιο ΕΠΕ για τον Νίκο: δυνατά σημεία, ανάγκες, στόχοι και προσαρμογές.
4	**Κειμενογράφος ΙΙ: Δομημένα έγγραφα**	Πρόταση Παρέμβασης με θέμα: «Παρέμβαση κοινωνικής ένταξης στο διάλειμμα και στην ομαδική εργασία».
5	**Αναζήτηση πληροφοριών**	Ενδεικτικές λέξεις-κλειδιά: αυτισμός κοινωνικές δεξιότητες γενική τάξη · "peer-mediated intervention" autism inclusive classroom
6	**Αξιολόγηση πηγών & βιβλιογραφία**	Συγκρίνετε μια επιστημονική πηγή με ιστότοπους που υπόσχονται «θεραπεία» του αυτισμού.
7	**PDF**	Φάκελος παραπομπής προς το ΚΕΔΑΣΥ: κοινό έντυπο συμπληρωμένο με στοιχεία του Νίκου, σαρωμένη σημείωση παρατήρησης και η Πρόταση Παρέμβασης σε ένα PDF.
8	**Google Slides**	Παρουσίαση 6 διαφανειών για τον Σύλλογο Διδασκόντων, με θέμα πώς όλοι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου μπορούν να στηρίξουν τον Νίκο στα διαλείμματα.
9	**Google Forms**	Ερωτηματολόγιο προς τους γονείς: ρουτίνες, ενδιαφέροντα, τι αναστατώνει και τι ηρεμεί τον Νίκο.
10–11	**Υπολογιστικά φύλλα Ι & ΙΙ**	Σύνολο δεδομένων 30 σχολικών ημερών. Μέτρηση: Αριθμός κοινωνικών αλληλεπιδράσεων του Νίκου με συμμαθητές ανά διάλειμμα. Φάση «Κατά την παρέμβαση»: πρόγραμμα «συμμαθητών-συντρόφων» (peer buddies) και οργανωμένα παιχνίδια στο διάλειμμα.
12	**Email & ασφάλεια λογαριασμού**	Email στους γονείς για την έναρξη του προγράμματος, email στο ΚΕΔΑΣΥ με τον φάκελο και ανακοίνωση προς τους γονείς της τάξης για μια δράση γνωριμίας.
13	**Προσωπικά δεδομένα & ΤΝ**	Ψευδωνυμοποίηση μιας φανταστικής αναφοράς για τον Νίκο. Η γνωμάτευση περιέχει δεδομένα υγείας, που ανήκουν στις ειδικές κατηγορίες προσωπικών δεδομένων.

Για σκέψη

Δεν βαθμολογούνται. Κρατήστε τις στο μυαλό σας καθώς δουλεύετε με το περιστατικό.

- Αν ήσασταν ο δάσκαλος ή η δασκάλα του Νίκου, ποια είναι η πρώτη πληροφορία που θα θέλατε να έχετε;
- Τι θα μπορούσε να κάνει το σχολείο ώστε οι συμμαθητές να μη βλέπουν τον Νίκο ως «περίεργο»;
- Ποιο από τα δυνατά σημεία του Νίκου θα αξιοποιούσατε πρώτο, και πώς;